

Julkisen talouden kestävyiden turvaaminen

SDP haluaa luoda talouskasvua, vahvistaa julkista taloutta ja kääntää velkasuhteen laskuun. Samalla hyvinvointivaltion keskeiset palvelut sekä ihmisten toimeentulon takaavat etuudet on turvattava. Palveluiden ja toimeentulon takaava julkisen talouden kestävyys on varmistettava ensi vaalikaudella käynnistettävällä, useamman vaalikauden mittaisella ohjelmalla. Julkisen talouden tasapaino on välttämätöntä saavuttaa, ja se voidaan tehdä oikeudenmukaisella tavalla. Talouspolitiikassakin kyse on arvovalinnoista.

Paras keino julkisen talouden vahvistamiseen on vauhdittaa ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää talouskasvua rakenneuudistuksilla. Toisin sanoen parantaa tuottavuutta, nostaa työllisyyttä ja pitää huolta nykyisestä työvoimasta sekä edistää kestävää työperäistä maahanmuuttoa. SDP on sitoutunut tavoittelemaan vähintään 2 prosentin vuotuista kestävää kasvua sekä pitämään kiinni sovitusta tavoitteesta nostaa panostukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan 4 prosentin tasolle suhteutettuna bruttokansantuotteeseen.

SDP:n tavoitteena on 80 prosentin työllisyysasteen saavuttaminen. Sen jälkeen on edettävä nopeasti kohti täystyöllisyyttä eli tilannetta, jossa työttömyysaste on selvästi alle 5 prosenttia. Työllisyysasteen nousu 80 prosenttiin vahvistaisi julkista taloutta noin 3 miljardin euron verran ja laskisi julkisen velan suhdetta bruttokansantuotteeseen nykyistä huomattavasti alemmalle tasolle 2030-luvulla. Tämän lisäksi tarvitsemme lähivuosina myös suoria sopeutustoimia eli vero- ja menosopeutusta.

Sopeutus pitää mitoittaa ja aikatauluttaa siten, että hyvä talouskehitys turvataan. Oikein valittu sopeutustahti ei tarpeettomasti hidasta talouskasvua ja sitä kautta heikennä julkista taloutta. Sopeutus on rytmitettävä suhdannekehityksen mukaan siten, että se ei vahvista laskusuhdannetta ja vaaranna työllisyyttä. Suomen pitää pystyä myös reagoimaan mahdollisiin tuleviin kriiseihin ja talouden häiriöihin. Tässä olemme onnistuneet tällä hallituskaudella niin koronapandemian, Ukrainan sodan kuin energiakriisin osalta.

Taloudellisen kestävyiden lisäksi on vahvistettava myös ekologista ja sosiaalista kestävyttä. Ilmastonmuutoksen torjunta ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ovat SDP:lle keskeisiä tavoitteita.

SDP:n linja on selkeä. Hyvinvointivaltion ytimessä olevista palveluista tai heikoimmassa asemassa olevien perustoimeentulosta ei leikata. Sen sijaan jatketaan ratkaisujen etsimistä julkisen hallinnon tehostamisesta ja yritystukien karsimisesta. Vaikeita päätöksiä tehtäessä meidän on vahvistettava koulutusta ja nostettava osaamistasoa sekä parannettava sosiaali- ja terveyspalveluita ja huolehdittava sosiaaliturvasta.

SDP ei halua, että pieni- ja keskituloisten palkansaajien, yrittäjien tai eläkeläisten tuloverotusta kiristetään. Palkkaverotusta on mahdollisuus alentaa, jos omistamisen verotusta vuorostaan korjataan oikeudenmukaisella tavalla.

Arvovalintamme on, että verotuottoja lisätään tiivistämällä pääomien veropohjia, puuttumalla verovälttelyyn ja karsimalla verotukia. Verotuloja tulee kerätä lisää ennen muuta niiltä, joilla on varaa maksaa enemmän ja joiden verotus on tällä hetkellä alempaa kuin muilla saman verran tuloa saavilla.

Julkisen talouden tavoite

- Velkasuhde laskuun normaalin suhdannekehityksen oloissa

Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä talouskasvu

- 2 %: Tavoitellaan kahden prosentin vuosittaista talouskasvua
- 4 %: Pidetään kiinni sitoumuksista TKI-panostuksiin
- 60 %: Korkeakoulutusaste nuorissa ikäluokissa 2030-luvulla
- 80 %: Kohti 80 % työllisyysastetta

Talouskasvua vauhditetaan mm. koulutuksen, TKI-panostusten, työperäisen maahanmuuton, elinkeinopolitiikan, työvoimapolitiikan sekä talous- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamisen avulla. Näitä politiikkatoimia kuvataan tarkemmin vaaliohjelmassa.

Julkisen talouden vahvistaminen ensi vaalikaudella

Kohti 80 % työllisyystavoitetta	1,5–3 miljardia euroa
2 % talouskasvutavoite	1 miljardia euroa
Menoihin ja veroihin tehtävät muutokset	1–2 miljardia euroa
Julkisen talouden vahvistuminen yhteensä	3,5–6 miljardia euroa

Työllisyys- ja talouskasvutavoitteen toteutumiseen liittyy luonnollisesti epävarmuutta erityisesti aikataulun suhteen. Näiden tavoitteiden toteutumista seurataan ja huomioidaan vaalikaudella 2027–2031 tarvittavien sopeutustoimien mitoituksessa.

Vero- ja menosopeutus

Alla on listattuna esimerkkejä keinoista, joilla julkista taloutta voidaan ensi vaalikaudella vahvistaa. Toimenpiteitä on listattu enemmän kuin julkisen talouden vahvistamiselle asetettu 1-2 miljardin euron tavoite, koska julkisen talouden vahvistamisen lisäksi sopeutuskeinoilla rahoitetaan talouskasvun edellytyksiä vahvistavia ja muita perusteltuja lisäpanostuksia. Ne on esitelty SDP:n vaaliohjelmassa.

Listattujen toimenpiteiden lisäksi SDP voi tukea myös muita perusteltuja keinoja julkisen talouden vahvistamiseen, jotka eivät uhkaa hyvinvointivaltion ytimessä olevia palveluita tai etuuksia. Näitä haetaan esimerkiksi valtiovarainministeriön meno- ja tulokartoituksen avulla.

Verosopeutus	
Veropohjien tiivistäminen (mm. arvonnousuvero, kansainvälisen verovälttelyn torjunta, verovapaiden yhteisöjen lähdevero, kiinteistösisijoitusrahastojen verotus, korkovähennysrajoitus, väliyhteisölaki, verottamatta jäävän arvonnousun verotus)	noin 300–500 miljoonaa euroa
Haittaverojen tasokorotus ja niiden reaalisen tuoton säilyttäminen sitomalla verotasot indeksiin	noin 500 miljoonaa euroa
Isojen omaisuuksien verottaminen (esim. suurten perintöjen jyrkempi verottaminen, pääomatuloverokannan nostaminen)	noin 200–400 miljoonaa euroa
Rahoitustoimintaverot ja sijoitusvakuutusten vero	noin 400 miljoonaa euroa
<i>Yllä olevat yhteensä</i>	<i>noin 1,4–1,8 miljardia</i>
Yritystuet	
Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistaminen	noin 250–500 miljoonaa euroa
Yrittäjävähennyksen rajaaminen vain pienyrittäjille	noin 100 miljoonaa
Fossiilitalouteen kohdistuvat tuet (esim. maatalouden energiaveron palautus)	noin 100 miljoonaa
<i>Yllä olevat yhteensä</i>	<i>noin 0,5–0,7 miljardia</i>
Muut menosäästöt	
Matkakulut ja tilankäytön tehostaminen	noin 100 miljoonaa euroa
Hankintakulujen hillitseminen (esim. kilpailun lisäämisen säästöpotentiaali VM:n mukaan 1,5 mrd. e)	noin 200 miljoonaa euroa
Nuorten työkyvyttömyyteen liittyvien kulujen vähentyminen (esim. ennaltaehkäisytehostaminen, mielenterveyden vahvistaminen, työkyvyttömyyseläkkeiden myöntökriteerit)	noin 50 miljoonaa euroa
Kotihoidon tuen joustavoittaminen ja lyhentäminen	noin 50 miljoonaa euroa
<i>Yllä olevat yhteensä</i>	<i>noin 0,4 miljardia</i>
<i>Sopeutustoimet yhteensä</i>	<i>noin 2,3–2,9 miljardia</i>